

Fil Tosby Ve Fil Lilly Nasıl İdam Edildi

– Sami Biber · 12 Nisan 2019

Bugün ilginç bir konuyu ele alacağım.

Tarih boyunca çeşitli mahkemeler hayvanlara işledikleri değişik suçlar(!) sebebiyle değişik cezalar vermiştir. Bu cezaların içinde hapisten tutun da elektrik verilerek öldürmeye kadar çeşitli cezalar vardır.

Önce Osmanlı Devletinden başlayalım o zaman.

Osmanlı devletinde kayıtlara geçen tek olay (Daha doğrusu benim bulabildiğim tek olay) okuyacağınız diğerlerinin yanında o kadar masum kalır ki.

1912 Yılında Afyon İli Sandıklı İlçesinde Tokatlızâde Ahmet Efendi adlı bir vatandaş tarlasına dadanıp patateslerine zarar veren köstebeklerden o kadar canı yanar ki sonunda zamanın kadı naibine şikayette bulunur yazılı dilekçe ile. Kadı naibi de davayı ciddiye alır ve köstebekler hakkında hükmünü verir: "Ey Köstebek ! Bugüne kadar verdiğin zararlardan dolayı seni Allah'a havale ediyorum ama bir daha Tokatlızade Ahmet Efendinin tarlasına zarar vermeyesin."

Mahkeme karar tutanağı altı nüsha hazırlanır. Biri mahkemede kalır, biri dava sahibi Ahmet Efendiye verilir. Dördü de tarlanın dört köşesine gömülür.

Köstebekler bu karardan sonra patatesleri yemekten vazgeçmişler mi? Orası kayıtlarda yok.

Şimdi de gelelim Avrupa ve Amerika'da verilen cezalara:

1474 de İsviçre'de bir horozun yumurtladığı yolunda dedikoduların çıkması üzerine zavallı horoz mahkeme kararıyla yakılarak öldürülür.

1650 yılında Protestan bir hakim kendisine gelen bir şikayeti değerlendirir ve tatil günü olan Pazar günü fare kovaladığı için bir kedinin idamına karar verir.

Fransız ihtilalinden üç yıl sonra yani 1792 yılında Fransa'da bir papağan " Yaşasın Kral" Diyerek Cumhuriyet rejimi aleyhine slogan attığı gerekçesiyle mahkemeye çıkarılır. Mahkeme papağana " Yaşasın Cumhuriyet " Diye slogan atmasının öğretilmesi, aksi takdirde idamına karar verir. Papağan verilen eğitim sonunda " Yaşasın Cumhuriyet " Demeye başlar ve kelleyi kurtarır.

Yine Avrupa'nın bir ülkesinde bir dana ile ilişkiye giren insan asılarak idam edilirken dana da aynı eyleme katıldığı için idam edilir.

Bunun yanında arı sokmasına alerjisi olan birinin arı sokması sebebiyle ölmesi yüzünden bir kovan arının zehirlenerek öldürülmesi cezası mı desiniz, köpeği ile birlikte hırsızlık yapan bir adamın hem köpeğinin hem kendisinin idam edilmesi mi dersiniz çeşitli böyle manyakça verilmiş kararlar vardır Avrupa'da. Ancak Avrupa ile ilgili anlatılar o kadar da net ve tarihi açıdan güvenilir değildir.

Amerika'ya gelince durum değişir işte.

Amerika'da belgeli ispatlı iki öyle olay yaşanmıştır ki yüreğinde kalp taşıyan bir insanın bu olayları okuyunca gözlerinin en azından nemlenmemesi mümkün değildir.

Önce ilkinе bakalım. (Yazılar tamamen alıntıdır)

Fil Topsy 1885 yılında sirk çılgınlığının en ünlü kölesi olarak Forepaugh sirki tarafından Asya'dan Amerika Birleşik Devletlerine getirildi. 1885'den 1900 yılına kadar izleyicileri eğlendiren Topsy artık acı çektiği halde bunu dışı vuramayan, sistemin kölesi olmuş bir objeden farksızdı

Artık bu durum canına tak etmiş olmalı ki son üç yılda bakıcılarıyla anlaşamamış. Nasıl anlaşsın? Sarhoş ve üzerinde sigara söndüren bakıcıları vardı.

Üç tonluk bünyesinin kendisine verdiği yetkiye dayanan Topsy üç yılda üç bakıcısını öldürerek artık buna katlanamayacağını gösteriyordu.

Sirk bu ölümlerin ardından Topsy'i Coney Adası'na göndererek sanki filin hakları varmış gibi mahkemeye sevk etti

Mahkeme ise hiç beklemeden Topsy'i ölüm cezasına çarptırdı. Topsy'nin itiraz edecek ya da kendini savunacak bir hakkı ya da durumu yoktu

Hayvanseverler bu karara karşı çıktılar ama mahkeme kararından dönmedi. Topsy idam edilecekti ama nasıl olacağı konusunda büyük tartışmalar yaşanıyordu.

Tam o sırada yirminci yüzyılın mucidi olarak bilinen Thomas Edison bu durumu fırsat bilerek file elektrik verilmesini önerdi.

Topsy 4 Ocak 1903'de Edison'un alternatif akımı eleştiren bir reklamının maşası olarak bir AC kaynağından 6600 volt elektrik verilerek idam edildi

Edison DC elektrik akımını destekliyordu. O yıllarda rakibi olan Tesla'nın Alternatif Akımı savunmasını fırsat bilerek bu akımın ne kadar zararlı olduğunu göstermek adına Topsy'e AC elektrik verilmesini önerdi. Ve bu öneri de kabul eidildi. Kısaca Topsy, Edison'un rekabet ve reklam hırsının kurbanı oldu. 1500 kişinin önünde elektrik verilerek öldürülen Topsy, bize insanlığımızdan ne denli utanmamız

gerektiğini kanıtlarken reklamı uğruna insanlığını köşeye bırakan Edison'un karanlık yüzünü de bizlere gösterdi.

ABD deki İkinci olay da bir filin başından geçti

13 Eylül 1916'da Amerika birleşik devletleri'nin Tennessee eyaletinde, Erwin kasabasında bir sirkte gösteri yapan fil Mary, bakıcısının rahatsızlanması sebebiyle bakıcısının yardımcısının elline düşmüştü. Bu adam da maalesef hem cahil hem de vicdansız biriydi ve Lily'e eziyet ediyordu. Lily kendisine yapılan bu eziyetlere katlanamadı ve adamı ezerek öldürdü.

Bu hadise üzerine Tennessee Eyalet Mahkemesi Lily'i yargıladı ve asılarak idam edilmesine karar verdi. 13 Eylül 1916 da boynuna zincir geçirilen Lily bir vinç yardımıyla idam edildi ancak ilk denemede zincir kırılmıştı. İkinci denemede Lily maalesef hayatını kaybetti.

RESİMLER:

- 1- Fil Tosby, idam edilmeden önce çocuklarla oynayacak kadar uysal bir hayvandı
- 2-Fil Tosby, böyle bir düzenekle vücuduna elektrik verilerek öldürüldü
- 3- Fil Tosby öldürüldükten sonra. Bu cinayeti 1500 kişi gözlerini kırpmadan izledi
- 4- Fil Lilly'nin idamı